

Pitäjä pitäjältä

VAHVIALA

Jos ylitämme valtakuntamme itärajan Vainikkalan raja-aseman kohdalla, tulemme Neuvostiliitolle luovutetulle alueelle entisen Vahvialan pitäjän kohdalla. Vahviala sijaitsee Vainikkala-Viipuri rautatien varrella suurimmaksi osaksi sen länsipuolella. Luon ja Houvin pysäkit, Hämeen ja Nurmelan seisakkeet sekä Nurmin ja Hovinmaan rautatieasemat kuuluvat Vahvialan pitäjään.

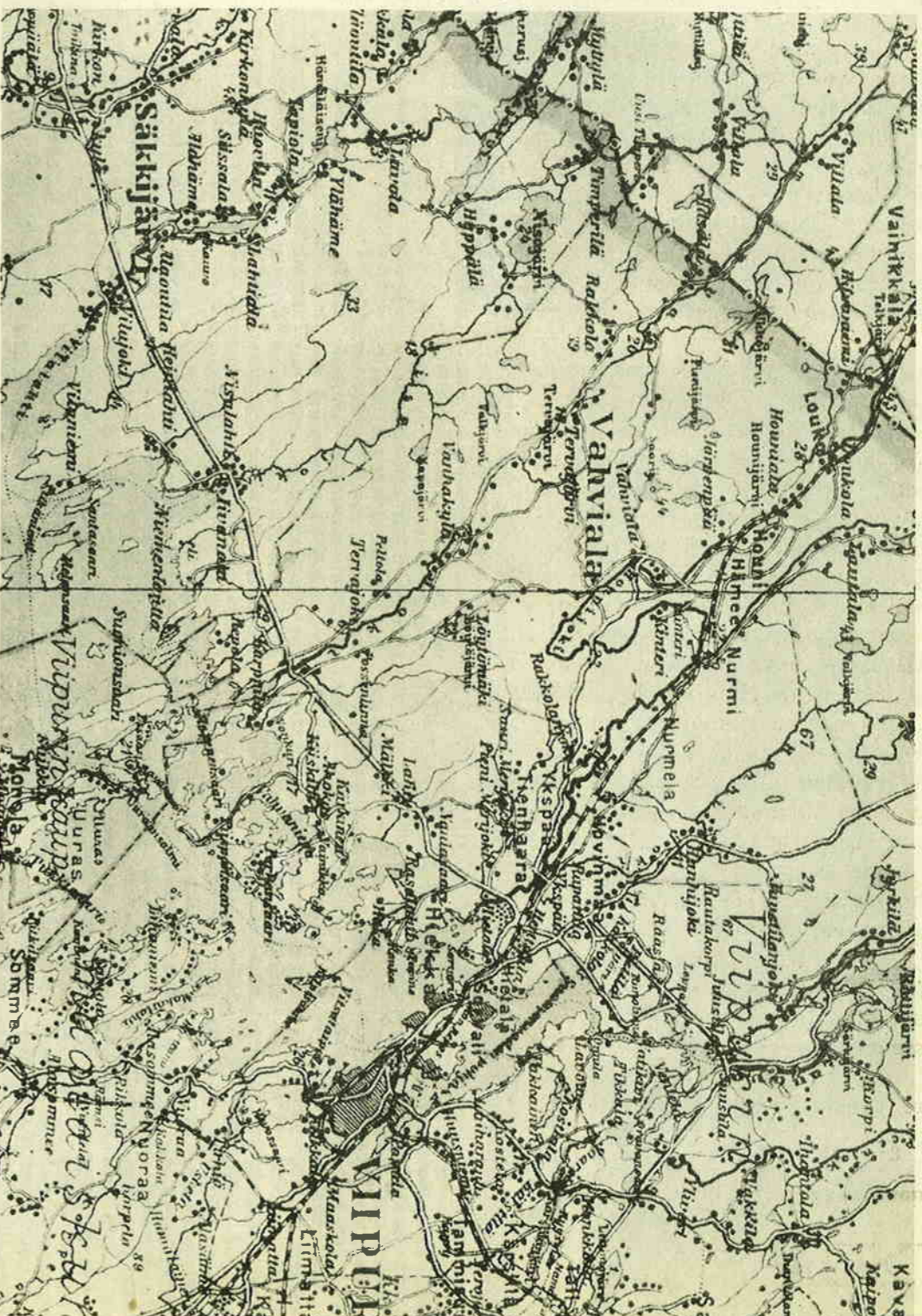
Vahvialan rajanaapureita olivat Viipurin maalaiskunta, Nuujamaa, Lappee, Ylämaa, Säkkijärvi sekä vähäiseltä osalta Viipurin kaupunki.

Maaperä on melko alavaa, vuoroin matalia mäkiä ja harjuja ja niiden välissä suoperäistä maata, joka suurimmaksi osaksi oli raivattu pelloiksi.

Pitäjän alueen halki virtaa kaksi jokea. Houvinjoki saa alkunsa Houvinjärvestä ja virtaa kohti etelää tehdessä kuitenkin Koskelan kylän eteläpuolella jyrkän mutkan ja lähtee virtaamaan kohti pohjoista. Kintereen kylän pohjoisosassa joki kohtaa kuitenkin ylävämpää maata ja kääntää taas suuntansa kohti etelää. Sillä suunnalla onkin kulku vaivatonta läpi tasaisen pehsoaukeiden ainoa Viipurinlahteen asti.

Tervajoki saa alkunsa Tervajärvestä. Kulkee sieltä metsäisen kangasmaan halki Vanhaankylään. Täällä joen rannoilla kohoavat mäet pyrkivät puristamaan joen uoman mahdollisimman ahtaille. Eteenpäin joki kuitenkin virtaa, sivuttaa Mitkan kylän, saappuu Tervajoen kylään ja laskee kylän eteläpuolella leviävään Suomenlahteen.

Edellä mainittujen Houvinjärven ja Tervajärven lisäksi on Vahvialan alueella vielä joukko järviä ja lampia. Saarijärvi sijaitsee kirkonkylästä Sydänmaalle vievän tien varrella. Saarijärvestä pohjoiseen sijaitsevat asunottomat ja metsäalueella Kalliojärvet ja Piennäenjärvi. Tervajär-

ven pohjoispuolella ovat samoin metsän ympäröimät Valkjärvi, Keskimäinen ja

Perimmäinen. Löytöjärven kahden puolen on levittäytynyt Löytömäen kylä. Nurmin

kylän lähetyvillä on vielä Suur-Toivakka-niminen metsälampi.

Vahviala itsenäistyy

Alkujaan on Vahviala kuulunut osana hyvin laajaan Viipurin seurakuntaan, josta puhutaan historiallisissa asiakirjoissa vuodesta 1351 lähtien. Vähitellen alkoivat kuitenkin kautkaisimmat osat itsenäistyä. Niinpä muodostui Säkkijärvi oman seurakuntansa v. 1572, Koivisto itsenäistyi v. 1575, Johannes v. 1859 ja Nuujamaa v. 1906.

Ensimmäinen seikka, joka osoittaa itsenäistymisajatuksen heränneen Vahvialan asukkaiden mielissä, oli hautausmaan hankkiminen tälle paikkakunnalle. Asian ymmärtämme, kun muistamme, että Vahvialan syrjäisimmiltä seuduilta oli matkaa Sorvalin hautausmaalle, joka oli myös vahvialaisten ainoa kalmisto, yli 30 km. Tiet olivat siihen aikaan vielä kehoja ja ny-

kylän nopeat kulkuvälineet puuttuivat tyysin.

Ensimmäinen hautausmaahanketta käsitellyt kokous pidettiin Vahvialan kylän kansakoululla 27. 7. 1913. Vainakkaimin ajoivat tätä haumachanketta ja sittemmin seurakunnan perustamista Antti Sipiäinen Sipiästä ja Tuomas Ukkola Vanhasta kylästä. Hautausmaan osakaina piti aluksi olla vain Houvin, Järvenpään, Kintereen, Louon, Löytömäen, Nurmin, Tervajärven, Vahvialan ja Vanhankylän asujainten.

Asia hoidettiinkin melko ripeästi. K. Uusitalolta Kintereestä ostettiin n.s. Hämeenharjulla sijaitseva 2 hehtaarin suuruinen maa-alue hau-

tausmaaksi. Se sai nimekseen Rauhamaa ja vihittiin käyttönsä 25. 3. 1915.

Hautausmaan perustamisen jälkeen ryhdyttiin toimittaisiin oman seurakunnan perustamiseksi. Vuoden 1917 aikana pidettiin useita kokouksia, joiden kaikkien päätökseksi tuli perustaa oma Vahviala-niminen seurakunta. Tähän uuteen seurakuntaan pyrkijöinä oli kyläkuntia peräti 36. Kun maanvilj. Elias Anttolainen lahjoitti kirkon tonniksi sopivan maa-alueen, jätettiin asia valtioneuvoston ratkaistavaksi.

Valtioneuvoston päätös Vahvialan seurakunnan perustamisesta annettiin 23. 7. 1919. Valtioneuvosto muutti kuitenkin huomattavasti anojain ehdotusta määräten uuteen seurakuntaan erotettaviksi Viipurin maalaiskun-

nyöhemmin liitettiin Vahvialaan vielä kyläkuntien itsensä, tekemien erikoisannonusten perusteella Lappeen seurakunnasta Hiivaniemen kylä vuoden 1923 alusta lähtien ja Viipurin maalaiskunnasta Tervajoen kylä vuoden 1924 alusta.

Tässä laajuudessaan on Vahvialan seurakunta jo sittemmin kunta itsenäisenä toimint. Kunnallisella alueella itsenäistymisjärjestelyt hoidettiin vuoden 1920 aikana ja vuoden 1921 alusta Vahvialan kunta alkoi toimintansa itsenäisenä kuntana. Niistä miehistä, jotka toiminnallaan tämän saivat, mainittakoon: tilanomistaja Vilh. Ögård, asemamies Mikko Houvi, herastuomari Ville Käki, maanvilj. Juho Suuronen, maanvilj. Juho Myllylainen ja maanvilj. Taneli Typö.